Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

# BIULETYN KOWIEŃSKI

## WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 28 czerwca 1935 r. 1313.-

## Treść numeru:



x

x x

## I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

W y w i a d m i n .L o z o r a i t i s a n a ł a m a c h s z w e d z k i e g o "S o c j a l d e m o k r a t e n". "Rytas" Nr.143 z 26.VI.1935 r.donosi, iż szwedzki "Socjaodemokraten" zamieszcza wywiad swego współpracownika z lit.ministrem S.Zagr. Lozoraitisem.

Na wstępie p.min.Lozoraitis podkreślił przyjazne stosunki pomiędzy Szwecją a Litwą, a następnie, przechodząc do omówienia stosunków Litwy z bliższymi sąsiadami bałtyckimi oświadczył, iż na tem polu Litwa prowadzi ścisłą współpracę. Państwa bałtyckie tak się zżyły, iż obecnie należy się z niemi liczyć, jako z politycznym czynnikiem w Europie Wschodniej, a tem samem i w całej Europie. Stosunki Litwy z Sowietami układają się jak najlepiej, co wychodzi obu stronom na korzyść. Specjalne zadowolenie wywołało w Litwie przystąpienie Sowietów do Ligi Narodów.

Co się tyczy stosunków z Polakami, to ustosunkowanie się Piłsudskiego względem Litwy częściowo dyktowane było prawdopodobnie jego rozczarowaniem z racji niemożności wcielenia jego wymarzonych planów wielkiej Polski. Marszałek sam pochodził z Litwy. Bardzo możliwe, iż teraz stosunki się zmienią, lecz może i nie ulegną one zmianie. Wielu jest jednak Polaków, pragnących zmian w stosunkach polsko-litewskich, a cała Litwa również tego pragnie. Lecz są to kwestje, które obracają się dokoła zmarłego człowieka.

Co się tyczy stosunków z Niemcami, to - niestety - wypada stwierdzić, iż nie są one takiemi, jakiemi rząd litewski chciałby je widzieć. Nie jest to jednak z winy Litwy. Bo czyż małemu państwu może chodzić o wytworzenie różnicy zdań pomiędzy niem, a wielkiem państwem, gdy z tego wynikają wielkie straty i krzywdy ekonomiczne oraz polityczne. Odpowiedź może być tylko jedna: nie.

Litwa poważnie i szczerze pragnie, by jej polityka zagraniczna była nacechowana przyjaźnią i porozumieniem. Światowy kryzys ekonomiczny dotknął Litwę może później, niż inne kraje, jednakże Litwa nie zdołała go uniknąć. Kryzys ekonomiczny odbił się w Litwie przedewszystkiem na gospodarce rolnej. Wyjście z kryzysu prowadzi poprzez ścisłą współpracę i porozumienie. Chodzi tu mianowicie o organizację i ustalenie systemu.-

"L.Ż i n i o s" o o d c z y c i e M.B e ü e r m a n n a n a t e m a t p o s ł a n n i c t w a P o l s k i n a d B a ł t y k i e m . "L.Żinios" Nr.143 z 26.VI.1935 r. w wiadomości p.t."Polska pragnie należeć do związku bałtyckiego"zamieszczają obszerne omówienie odczytu radjowego M.Beüermanna p.t."Posłannictwo Polski nad Bałtykiem", wygłoszonego dn.25.VI.35 r.

Radjo Wileńskie - piszą "L.Żinios" nadało odczyt Beüermanna o poglądach Polski na kwestję związku państw bałtyckich. Z odczytu tego wynika, iż Polacy są zwolennikami szerokiego związku państw bałtyckich. W skład tego związku - zdaniem Polaków - winneby wejść: Litwa, Łotwa, Estonja, Polska i Finlandja. Na przeszkodzie do realizacji tego związku stoją nieuregulowane dotąd stosunki polsko-litewskie. Winę tego ponosi ustosunkowanie się do tej kwestji pewnych sfer litewskich. Związek państw bałtyckich bez Polski nie posiada tego znaczenia, który mógłby posiadać. Łotysze i Estończycy przychylnie ustosunkowują się do udziału Polski w związku państw bałtyckich. Litwa jednakże sprzeciwia się temu. Gdyby Polska przystąpiła do związku bałtyckiego, w takim razie Finlandja również prawdopodobnie doń by się przyłączyła. Litwini rozpowszechniają pogłoski, iż Polska pragnie rozciągnąć hegemonję nad związkiem bałtyckim i narzucić mu swą politykę. Jednak nie wytrzymuje to krytyki. Polska wcale tego nie pragnie, chociaż, będąc najsilniejsza pod względem militarnym i największa spośród państw bałtyckich, odegrywałaby ona doniosłą rolę, lecz nie posiada to nic wspólnego z hegemonją.

Państwa bałtyckie stanowiłyby z Polską poważną siłę i barjerę pomiędzy narodowym socjalizmem a komunizmem /powyższego zdania p.B. nie wygłosił - Przyp.Red."B.Kow."/. Dla Litwy podobny związek byłby korzystny. Do związku tego mogłyby później przyłączyć się państwa skandynawskie, a to już stanowiłoby dużą siłę. Ostatniemi czasy w Litwie można zauważyć stopniową zmianę antypolskiej psychologji. Nawet przedstawiciele ZWW twierdzą, iż Litwa nie może być oddzielona od Polski murem chińskim.-

K r o n i k a.

K o n f e r e n c j a a e r o k l u b ó w b a ł t y c k i c h w K o w n i e ."L.Aidas" Nr.144 /VI.1935/:W dn.27 czerwca r.b. w Kownie odbędzie się konferencja aeroklubów bałtyckich. W konferencji wezmą udział aerokluby:litewski, łotewski, estoński i fiński.

D o k o ł a l o t u p o r .V a i t k u s a ."L.Żinios" Nr.143 /VI.1935/:Start "Lithuaniki II" do lotu transatlantyckiego spodziewany jest 27 lub 28 czerwca.-

L i t w a n a m i ę d z y n a r o d o w y m k o n g r e s i e s a n i t a r n y m ."Rytas" Nr.143 /VI.1935/:Gen.Nagiewicz oraz płk.A.Jurgielonis udali się na międzynarodowy wojskowy kongres sanitarny.-

P r o f e s o r o w i e l i t e w s c y w L e n i n g r a d z i e .Elta /z 24.VI.1935/:Profesorowie litewscy udali się z Moskwy do Leningradu, gdzie zabawią dwa dni.-

N i e m i e c k i e o g r a n i c z e n i a d e w i z o w e. "N.T.Keleivis" /z 25.VI.1935/:Obywatele niemieccy, przekraczający granicę litewską mają prawo zabrać ze sobą na przeciąg miesiąca 10 rm. Na wyjazd do uzdrowisk kłajpedzkich potrzebne jest specjalne zezwolenie.-

W y j a z d r o b o t n i k ó w l i t e w s k i c h d o Ł o t w y ."Liet.Aidas" Nr.142 /VI.1935/:W obecnym sezonie letnim Łotwa zaangażowała 4.900 robotników. W myśl pierwotnego planu do Łotwy miało wyjechać 10 tys. robotników litewskich.-

W y c i e c z k a w ł o s k a w K o w n i e ."L.Aidas" Nr.142 /VI.1935/:Dn.23 czerwca r.b. do Kowna przybyła wycieczka włoska w składzie 53 osób.-

A k a d e m i c y l i t e w s c y n a O l i m p j a d z i e w B u d a p e s z c i e ."L.Aidas" Nr.140 /VI.1935/:Litewski akademicki klub sportowy weźmie udział w Olimpjadzie budapesztańskiej w dniach 10-18 sierpnia r.b.

## III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

W i c e m i n i s t e r I n d r i s z i u n a s o s y t u a c j i g o s p o d a r c z e j ."L.Aidas" Nr.143 z 25.VI.1935 r. zamieszcza wywiad z wiceministrem Skarbu p.Indrisziunasem:

Na wstępie p.Indrisziunas oświadczył, iż gospodarka litewska wykazuje wielką odporność na kryzys. Z pewnych objawów można wnioskować, iż najcięższy okres kryzysu już przemija. Postulatem polityki finansowej rządu litewskiego jest racjonalna oszczędność i popieranie sił twórczych w kraju. Od r.1931 do końca roku 1934 rząd wyasygnował 80 milj.litów na popieranie eksportu płodów rolnych.

Sytuacja rolnictwa pogorszyła się prawie wyłącznie z racji spadku cen i trudności eksportowych. Straty spowodu spadku cen nabiału oraz trudności wywozu bekonów zostały w wielu okręgach wyrównane wzmożonym eksportem zboża, wyki, koniczyny nasiennej i lnu.

Przemysł litewski mniej jest uzależniony od wszechświatowego kryzysu, gdyż obsługuje on przeważnie rynki wewnętrzne. Konsumcja krajowa zmniejszyła się tylko w niektórych gałęziach, np.piwo, wódka, tytoń i in. Zużycie wyrobów tkackich, chemicznych i metalowych wykazuje tendencje zwyżkowe.

Utrata niemieckiego rynku zbytu specjalnie dotkliwie dała się odczuć w działach produkcyj drobnych i sezonowych, na produkty zajmujące poważniejsze rubryki w wywozie uzyskano inne rynki zbytu. Zmiana obecnego systemu handlu zagranicznego nie jest przewidywana. Wprowadzenie systemu licencyj umożliwiło wyrównanie bilansów handlowych z poszczególnemi państwami. Jest to zupełnie wystarczające, tak, że nie zachodzi potrzeba wprowadzenia bardziej ostrych ograniczeń.

Stałość waluty i wolny obieg pieniędzy odpowiada interesom litewskiej gospodarki narodowej, a zmiana tej zasady wydaje się niebezpieczna. Pokrycie lita znacznie przewyższa przepisową normę ustawową.

Na pytanie, w jakim sensie zmieniła by się gospodarcza sytuacja Litwy, gdyby zostały uregulowane stosunki polityczne z Polską, p.Indrisziunas wyraził zdanie, iż nie można zaprzeczyć, że po uporządkowaniu stosunków litewsko-polskich być może zaistniałyby perspektywy gospodarcze, jednak jak poprzednio, tak i obecnie Litwini trzymają się zasady, iż wszystkie ewentualne interesy gospo-

darcze powinne zająć miejsce podrzędne w stosunku do litewskich aspiracyj politycznych i narodowych.

Przechodząc do spraw kłajpedzkich, p.Indrisziunas oświadczył, iż sytuacja, jaka obecnie wytworzyła się wskutek faktycznego zamknięcia granicy przez Niemców nie jest pomyślna dla Kraju Kłajpedzkiego. Jednakże nie należy tu przesadzać, gdyż Kłajpeda wiele zyskała, zdobywając naturalne zaplecze. To też sytuacja w porcie i przemyśle kłajpedzkim nie jest zła. Gorsza sytuacja panuje w pow.pogiegiowskim, który był gospodarczo związany z Tylżą.-

Kronika.

Obchód 16-tej rocznicy istnienia lit. Związku Strzeleckiego w Kownie. "Liet. Aidas" Nr.142 /VI.1935/: W dniu 23 czerwca r.b. w Kownie odbył się obchód 16-tej rocznicy powstania Związku Szaulisów. Po nabożeństwie Strzelcy ustawili się w szeregach na placu ratuszowym w Kownie. Na uroczystość tę przybył dowódca armji litewskiej płk.S.Rasztikis oraz szef Sztabu Głównego płk.J.Czernius. Wieczorem tegoż dnia odbył się dalszy ciąg uroczystości strzeleckich w ogródku Muzeum Wojskowego, gdzie przemówienie wygłosił Ludwik Gira.

Z okazji 16-tej rocznicy istnienia Związku szereg działaczy strzeleckich udekorowano Gwiazdą Strzelecką.-

Pogłoski o ustąpieniu W.Rastenisa ze stanowiska generalnego sekretarza Zw.Tautininków. "Diena" Nr.25 /VI.1935/: Według kursujących pogłosek, gen.sekretarz Związku Tautininków p.W.Rastenis zamierza ustąpić ze swego stanowiska i na dłuższy czas udać się zagranicę. Jako kandydata na jego miejsce wymieniają działacza Związku Narodowców na terenie Olity dr.Janowicza.-

Z Izby Handlowo-Przemysłowej. "Diena" 25 /VI.1935/: Odnośne władze opracowują projekt ustawy o Izbie Handlowo-Przemysłowej. W myśl projektu w skład Izby wejdą przedstawiciele rządu, a na czele Izby będą stali dyrektorowie poszczególnych działów.-

Z Sądu Wojskowego. "Liet.Žinios" Nr.141 /VI.1935/: W dn.19 czerwca r.b. kowieński Sąd Wojskowy rozpatrzył dwie sprawy polityczne i jedną karną. Sprawy polityczne dotyczyły akcji komunistycznej Tarczyńskiego i Rycasa.-

Statut szkoły policyjnej. "L.Aidas" Nr.142 /VI.1935/: M-stwo Spraw Wewn. ogłosiło statut szkoły policyjnej, przewidujący, iż szkoła ta obok nauki pełnić będzie także funkcje bezpieczeństwa. Szkoła podlega kompetencji D-tu Policji. Na czele szkoły stoi szef /A.Ramanauskas/. Przy szkole istnieją bibljoteka, muzeum, gabinety, laboratorja, sale gimnastyczne, strzelnice i in.. Podstawowy kurs trwa jeden rok.-

Zamordowanie policjanta. "L.Aidas" Nr.144 /VI.1935/: Na drodze pomiędzy Onuszkami a Elzenbergiem na pograniczu łotewskiem znaleziono zwłoki zastrzelonego policjanta z policji granicznej w Rakiszkach Antoniego Mekuszki.-

Roczny urlop prof.Birżyszki. /Prasa kowieńska /z 26.VI.1935/: Litewski minister Oświaty postanowił udzielić rocznego urlopu prof.M.Birżyszce, a to w celu umożliwienia mu wyjazdu zagranicę w sprawach naukowych. M.Birżyszka spędzi swój urlop w Polsce.-

Bezrobocie w Kownie. Prasa kowieńska /z 26.VI.35/: Wobec zawieszenia robót publicznych w Kownie ilość zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła do rekordowej cyfry 1.200.-

Ograniczenia pracy. Prasa kowieńska /z 26.VI.1935/: Litewska Kontrola Państwa rozesłała okólnik do wszystkich instytucyj rządowych, komunikując, iż, o ile małżeństwo pracuje w urzędach, jeden z małżonków musi ustąpić z posady. Dotyczy to 168 par małżeńskich. Do 1 lipca r.b. pozostawiono tym małżeństwom prawo wyboru, który z małżonków z pracy ustąpi.-

Zmiana statutu Czerwonego Krzyża. "Liet. Aidas" Nr.144 /VI.1935/: Gabinet Ministrów zatwierdził zmianę ustawy o Czerwonym Krzyżu, w myśl której Czerwony Krzyż zobowiązany jest kształcić pielęgniarki i inny personel sanitarny w myśl programu sanitarnego. W związku z tem statut Czerwonego Krzyża ulegnie zmianie.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Nowy przywódca Niemców kłajpedzkich. "Rytas" 142 /VI.35/: Wobec uwięzienia Neumanna, Sassa, Roppa i Dreslera dr.Borchert wymieniany jest, jako kandydat na stanowisko przywódcy Niemców kłajpedzkich.-